C/2026/3935

1.9.2026

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 10 iulie 2026

privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale Portugaliei

(C/2026/3935)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului ([1]), în special articolul 3 alineatul (3),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) Regulamentul (UE) 2024/1263 precizează obiectivele cadrului de guvernanță economică, care constau în promovarea unor finanțe publice solide și sustenabile, a unei creșteri durabile și incluzive și a rezilienței prin intermediul reformelor și al investițiilor, precum și în prevenirea deficitelor publice excesive. Regulamentul menționat prevede obligația Consiliului și a Comisiei de a asigura o supraveghere multilaterală în contextul semestrului european, în conformitate cu obiectivele și cerințele prevăzute în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Semestrul european presupune, în special, formularea și supravegherea punerii în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări.

(2) La 25 noiembrie 2025, Comisia a adoptat un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2026 al Portugaliei. La aceeași dată, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2026, în care nu a identificat Portugalia ca fiind unul dintre statele membre pentru care va fi necesar un bilanț aprofundat. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro, o recomandare de recomandare a Consiliului referitoare la capitalul uman în Uniunea Europeană și o propunere de raport comun privind ocuparea forței de muncă pentru 2026, în care se analizează punerea în aplicare a orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale. Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro ([2]) la 21 aprilie 2026, iar Raportul comun privind ocuparea forței de muncă și Recomandarea referitoare la capitalul uman la 9 martie 2026.

([1]) Regulamentul (UE) 2024/1263 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului (JO L, 2024/1263, 30 aprilie 2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) JO C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) La 29 ianuarie 2025, Comisia a publicat Busola pentru competitivitate, un cadru strategic care urmărește să stimuleze competitivitatea la nivel mondial a Uniunii în următorii cinci ani. În acest document sunt identificate cele trei imperative de transformare în materie de inovare, decarbonizare și competitivitate, precum și securitatea ca piloni esențiali pentru o creștere economică durabilă. De la publicarea sa, Busola pentru competitivitate a stat la baza activității semestrului european, ceea ce asigură faptul că politicile economice ale statelor membre sunt coerente cu obiectivele strategice ale UE, creând o abordare unificată a guvernanței economice care promovează creșterea durabilă, inovarea și reziliența în întreaga Uniune.

(4) În 2026, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să se desfășoare în paralel cu etapa finală a punerii în aplicare a Mecanismului de redresare și reziliență (MRR) ([3]). Planurile de redresare și reziliență (PNRR), împreună cu finanțarea oferită în cadrul politicii de coeziune, au fost esențiale pentru realizarea priorităților de politică ale semestrului european, deoarece planurile trebuiau să abordeze în mod eficace toate provocările sau o parte semnificativă a provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări emise în ciclurile recente, iar programele finanțate prin politica europeană de coeziune trebuiau să țină seama de recomandările specifice fiecărei țări. Pe măsură ce MRR se apropie de sfârșitul duratei sale de viață, rămâne esențial să se asigure continuitatea și valorificarea reformelor sprijinite și puse în aplicare în cadrul MRR, în special a celor care contribuie la abordarea provocărilor identificate în recomandările specifice fiecărei țări.

(5) La 3 iunie 2026, Comisia a publicat raportul de țară pentru 2026 referitor la Portugalia. În acesta, s-au evaluat progresele realizate de Portugalia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor specifice acestei țări din 2025 și s-a făcut bilanțul implementării de către Portugalia a PNRR. Pe baza analizei respective, raportul de țară a identificat cele mai presante provocări cu care se confruntă Portugalia. De asemenea, în raportul de țară s-au evaluat progresele realizate de Portugalia în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei și a excluziunii sociale, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite.

(6) La 21 ianuarie 2025, Consiliul a adoptat, pe baza evaluării și a recomandării Comisiei, o recomandare de aprobare a planului bugetar-structural național pe termen mediu al Portugaliei ([4]). Planul vizează perioada cuprinsă între 2025 și 2028 și prezintă o ajustare bugetară repartizată pe patru ani. Consiliul a recomandat următoarele rate maxime de creștere a cheltuielilor nete: 5,0 % în 2025, 5,1 % în 2026, 1,2 % în 2027 și 3,3 % în 2028, ceea ce corespunde ratelor maxime de creștere cumulate calculate prin raportare la anul de bază 2023 de 17,4 % în 2025, 23,4 % în 2026, 24,8 % în 2027 și 28,9 % în 2028.

(7) Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și repercusiunile acestuia constituie o provocare existențială pentru Uniunea Europeană. Comisia a invitat statele membre să solicite activarea clauzei derogatorii naționale prevăzute în Pactul de stabilitate și de creștere într-un mod coordonat, pentru a sprijini eforturile UE de obținere a unei creșteri rapide și semnificative a cheltuielilor pentru apărare ([5]), iar această propunere a fost salutată de Consiliul European reunit la 6 martie 2025. În urma solicitării Portugaliei, la 8 iulie 2025, Consiliul a adoptat, la recomandarea Comisiei, o recomandare care îi permite Portugaliei să se abată de la ratele maxime de creștere a cheltuielilor nete recomandate ([6]). Perioada în care este activată clauza derogatorie națională (2025-2028) îi permite Portugaliei să acorde din nou prioritate cheltuielilor publice sau să crească veniturile publice, astfel încât cheltuielile de apărare mai mari pe o perioadă mai îndelungată să nu pună în pericol sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu.

([3]) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Recomandarea Consiliului din 21 ianuarie 2025 de aprobare a planului bugetar-structural național pe termen mediu al Portugaliei (JO C, C/2025/641, 21.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/641/oj).

([5]) Comunicarea Comisiei intitulată „Integrarea unei creșteri a cheltuielilor pentru apărare în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere”, Bruxelles, 19 martie 2025, C(2025) 2000 final.

([6]) Recomandarea Consiliului din 8 iulie 2025 care permite Portugaliei să se abată de la ratele maxime de creștere a cheltuielilor nete stabilite de Consiliu în temeiul Regulamentului (UE) 2024/1263 (Activarea clauzei derogatorii naționale) (JO C, C/2025/3972, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3972/oj).

(8) La 30 aprilie 2026, Portugalia și-a prezentat raportul anual pentru 2026 privind progresele înregistrate ([7]) referitor la respectarea ratelor maxime de creștere recomandate ale cheltuielilor nete și la punerea în aplicare a reformelor și a investițiilor care răspund principalelor provocări identificate în recomandările specifice adresate fiecărei țări din cadrul semestrului european. Raportul anual privind progresele înregistrate reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Portugalia cu privire la progresele realizate în ceea ce privește implementarea planului său de redresare și reziliență în conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241.

(9) Creșterea PIB real în anul 2025 a fost de 1,9 %, iar inflația IAPC a fost de 2,2 %. În previziunile Comisiei din primăvara anului 2026, se estimează că PIB real va crește cu 1,7 % în 2026 și cu 1,8 % în 2027, iar inflația IAPC va fi de 3,0 % în 2026 și de 2,3 % în 2027.

(10) Pe baza datelor furnizate de Eurostat ([8]), excedentul public al Portugaliei a scăzut de la 0,6 % din PIB în 2024 la 0,7 % din PIB în 2025. Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data la care s-au făcut previziunile, previziunile Comisiei din primăvara anului 2026 estimează că deficitul va fi de 0,1 % din PIB în 2026 și de 0,4 % din PIB în 2027. Scăderea din 2026 reflectă în principal impactul măsurilor de sprijin guvernamental luate ca răspuns la furtunile care au lovit Portugalia în ianuarie și februarie, combinat cu impactul unor noi măsuri de politică bugetară care au dus la deteriorarea soldului. Modificarea deficitului în 2027 reflectă în principal impactul măsurilor suplimentare de politică bugetară cu efect de deteriorare a soldului, inclusiv al unui nou pachet privind locuințele și al reducerii impozitului pe profit.

(11) Pe baza estimărilor Comisiei, se preconizează că orientarea bugetară ([9]), care include atât cheltuielile finanțate la nivel național, cât și cheltuielile finanțate de UE, a fost în mare măsură neutră în 2025. Se preconizează că în 2026 aceasta va continua să fie expansionistă, de 1,6 % din PIB, și că în 2027 va fi contracționistă, de 1,3 % din PIB.

(12) Din datele furnizate de Eurostat ([10]) reiese că datoria publică a Portugaliei a scăzut de la 93,5 % din PIB la sfârșitul anului 2024 la 89,7 % din PIB la sfârșitul anului 2025. Scăderea ponderii datoriei în 2025 reflectă în principal un excedent primar și o diferență favorabilă între dobânzi și creșterea economică. Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data la care s-au făcut previziunile, previziunile Comisiei din primăvara anului 2026 estimează că ponderea datoriei în PIB va scădea la 87,6 % până la sfârșitul anului 2026 și va continua să scadă la 86,0 % până la sfârșitul anului 2027. Scăderea din 2026 și 2027 reflectă în principal excedentul primar persistent preconizat și diferența favorabilă dintre dobânzi și creșterea economică.

(13) Din datele furnizate de Eurostat ([11]) reiese că, în 2025, cheltuielile publice totale pentru apărare în Portugalia s-au ridicat la 0,8 % din PIB. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2026, se estimează că acestea vor rămâne la același nivel în 2026. Acest procent reprezintă o creștere de 0,0 puncte procentuale din PIB comparativ cu anul de referință 2021 ([12]).

([7]) Rapoartele anuale privind progresele înregistrate pentru 2026 sunt disponibile la adresa: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([8]) Euroindicatorii Eurostat, 22 aprilie 2026.

([9]) Orientarea bugetară este definită ca o măsură a variației anuale a poziției bugetare subiacente a administrației publice. Scopul său este de a evalua impulsul economic generat de politicile bugetare, atât de cele finanțate la nivel național, cât și de cele finanțate din bugetul UE. Orientarea bugetară este măsurată ca diferența dintre (i) creșterea potențială pe termen mediu și (ii) variația cheltuielilor primare, fără măsurile discreționare privind veniturile și incluzând cheltuielile finanțate printr-un sprijin nerambursabil (granturi) din Mecanismul de redresare și reziliență și din alte fonduri ale Uniunii.

([10]) Euroindicatorii Eurostat, 22 mai 2026.

([11]) Eurostat, Cheltuielile administrațiilor publice în funcție de clasificarea funcțiunilor guvernamentale (COFOG).

([12]) Definiția NATO pentru cheltuielile de apărare diferă de definiția COFOG pentru apărare. În plus, ar putea exista diferențe din cauza momentului înregistrării cheltuielilor, în special a celor cu echipamentele militare, deoarece raportarea NATO nu urmează normele conturilor naționale privind momentul înregistrării.

(14) Uniunea se confruntă în continuare cu riscuri de întreruperi ale aprovizionării cu energie și de volatilitate ridicată a prețurilor, exacerbate de tensiunile geopolitice care afectează piețele mondiale ale petrolului și gazelor. Experiența dobândită în urma crizei energetice din perioada 2022-2023 a arătat că măsurile ample și nedirecționate implică costuri bugetare mari și sunt ineficiente din punct de vedere social și economic. De la izbucnirea războiului în Orientul Mijlociu în februarie 2026, Portugalia a adoptat măsuri de politică bugetară pentru a atenua impactul prețurilor ridicate ale energiei asupra gospodăriilor și întreprinderilor ([13]). Printre acestea se numără o reducere nedirecționată a accizelor la motorină și benzină fără o dată de expirare specificată, un sprijin direcționat suplimentar pentru sectoarele transporturilor, agriculturii și pescuitului, precum și transferuri specifice către entități din sectorul social, companii de taxi și asociații de stingere a incendiilor. Măsurile de sprijin direcționate urmează să expire până la 30 iunie 2026. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2026, costul bugetar al acestor măsuri ar urma să fie de 0,1 % din PIB în 2026, inclusiv în cazul în care toate aceste măsuri ar fi prelungite până la sfârșitul anului 2026.

(15) Pe baza calculelor Comisiei, cheltuielile nete ale Portugaliei au crescut cu 5,5 % în 2025 și cu 18,7 %, cumulat, în 2024 și 2025. Creșterea cheltuielilor nete în 2025 depășește rata maximă de creștere recomandată, ceea ce corespunde unei abateri de 0,2 % din PIB în termeni anuali. Dacă se iau în considerare împreună anii 2024 și 2025, rata cumulată de creștere a cheltuielilor nete depășește rata maximă de creștere recomandată, ceea ce corespunde unei abateri de 0,4 % din PIB în termeni cumulativi. Ținând seama de flexibilitatea pentru creșterea cheltuielilor pentru apărare prevăzută de clauza derogatorie națională, luând în considerare anii 2024 și 2025 împreună, abaterea cumulată a cheltuielilor nete rămâne la 0,4 % din PIB. În același timp, după cum s-a menționat, poziția bugetară pentru 2025 a fost excedentară.

(16) Pe baza calculelor Comisiei, se preconizează o creștere a cheltuielilor nete ale Portugaliei cu 5,6 % în 2026 și, cumulat, cu 25,2 % în 2024, 2025 și 2026. Creșterea preconizată a cheltuielilor nete în 2026 depășește rata maximă de creștere recomandată, ceea ce corespunde unei abateri de 0,2 % din PIB în termeni anuali. Dacă se iau în considerare împreună anii 2024, 2025 și 2026, rata cumulată preconizată de creștere a cheltuielilor nete se situează, de asemenea, peste rata maximă de creștere recomandată, ceea ce corespunde unei abateri de 0,6 % din PIB în termeni cumulativi. Ținând seama de flexibilitatea pentru creșterea cheltuielilor pentru apărare prevăzută de clauza derogatorie națională, dacă se iau în considerare împreună anii 2024, 2025 și 2026, abaterea cumulată preconizată a cheltuielilor nete rămâne la 0,6 % din PIB. În același timp, după cum s-a menționat, poziția bugetară pentru 2026 se preconizează a fi aproape de echilibru.

(17) Îmbătrânirea populației, alături de o scădere preconizată a populației în vârstă de muncă, exercită presiuni pe termen mediu asupra sustenabilității sistemului de pensii de tip redistributiv din Portugalia. Se preconizează că cheltuielile publice cu pensiile vor continua să crească în următoarele două decenii, de la 12,8 % în 2025 la 15,1 % în 2045 ([14]). Se preconizează că Portugalia va avea al treilea cel mai mare raport dintre cheltuielile cu pensiile și PIB dintre toate statele membre în 2045, cheltuielile preconizate ale sistemului public de pensii atingând un nivel maxim în 2046. În Portugalia, vârsta legală de pensionare este legată de speranța de viață, în vederea îmbunătățirii sustenabilității sistemului de pensii. Portugalia a instituit, de asemenea, un grup de lucru cu obiectivele de a defini strategii și de a evalua propunerile de asigurare a sustenabilității sistemului de pensii, inclusiv o reevaluare a sistemului de pensionare anticipată și un studiu privind mecanismele de pensionare parțială. Cu toate acestea, grupul de lucru nu și-a prezentat încă raportul, inclusiv propunerile concrete de politici, iar Portugalia nu a luat măsurile structurale suplimentare care sunt necesare pentru a atenua presiunea asupra sistemului public de pensii al țării. În plus, sistemele de pensii suplimentare din Portugalia rămân subdezvoltate și acoperă doar o parte din forța de muncă. Acest lucru subminează, de asemenea, potențialul Portugaliei de a mobiliza economii pe termen lung pentru investiții productive.

([13]) Acest lucru reflectă situația de la data-limită a previziunilor Comisiei din primăvara anului 2026 (4 mai 2026).
([14]) Comisia Europeană, Raportul din 2024 privind îmbătrânirea populației: proiecții economice și bugetare pentru statele membre ale UE (2022-2070), Documentul instituțional 279, aprilie 2024.

(18) Cheltuielile fiscale sunt larg răspândite în sistemul fiscal portughez, cu aproape 800 de cheltuieli fiscale diferite în mai multe texte juridice diferite. Cheltuielile fiscale pot fi un instrument eficace pentru atingerea unor obiective de politică specifice. Însă acestea duc, de asemenea, la pierderi de venituri, contribuie la complexitatea sistemului fiscal și ar putea avea implicații asupra inegalității veniturilor. În contextul planului de redresare și reziliență, Portugalia a făcut un prim pas în abordarea numărului mare de cheltuieli fiscale prin înființarea unei noi unități permanente de politică fiscală (cunoscută sub numele de U-TAX), care urmărește să monitorizeze și să evalueze cheltuielile fiscale. Cu toate acestea, în urma publicării raportului de evaluare al U-TAX, măsurile eficace de raționalizare a cheltuielilor fiscale rămân limitate. În 2024, numai cheltuielile cu taxa pe valoarea adăugată au reprezentat 4,3 % din PIB. Utilizarea pe scară largă a cotelor reduse și intermediare de TVA pentru serviciile de ospitalitate (cazare la hotel, restaurante și servicii de catering) poate aduce beneficii disproporționate gospodăriilor cu venituri mai mari. Numeroase stimulente și scutiri sporesc, de asemenea, în mod semnificativ complexitatea cadrului privind impozitul pe profit. Portugalia ar putea îmbunătăți eficacitatea sistemului său fiscal prin raționalizarea cheltuielilor fiscale, inclusiv a celor legate de cotele reduse și intermediare ale taxei pe valoarea adăugată și în cadrul impozitului pe profit. În plus, arieratele fiscale restante ale Portugaliei în raport cu PIB rămân printre cele mai ridicate din UE, în pofida unei reduceri constante începând din 2021.

(19) Implicarea sistematică, substanțială și în timp util a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali, a societății civile și a altor părți interesate relevante rămâne esențială pentru a se asigura asumarea pe scară largă a implementării cu succes a instrumentelor de finanțare ale Uniunii, precum și în contextul semestrului european.

(20) În Portugalia, punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune, care includ sprijin din partea Fondului european de dezvoltare regională (FEDR), a Fondului pentru o tranziție justă (FTJ), a Fondului social european Plus (FSE+) și a Fondului de coeziune (FC), se situează sub media la nivelul UE, atât în ceea ce privește selecția proiectelor, cât și plățile. Este important să se intensifice și să se accelereze eforturile de asigurare a realizării rapide a investițiilor, maximizând în același timp impactul acestora pe teren. Portugalia ia deja măsuri în cadrul programelor sale din cadrul politicii de coeziune pentru a stimula competitivitatea și creșterea economică. Cu toate acestea, Portugalia se confruntă în continuare cu provocări în ceea ce privește punerea în aplicare, inclusiv cu cele legate de întârzierile în procedurile de achiziții publice din cauza căilor de atac, a capacității tehnice și administrative limitate, a întârzierilor în contractarea sprijinului între autoritățile de management și comunitățile intermunicipale responsabile de instrumentele teritoriale, a procedurilor îndelungate de acordare a licențelor industriale și de autorizare, a lipsei unei planificări previzibile și a rezervelor insuficiente de proiecte mature. În același timp, Portugalia trebuie să accelereze punerea în aplicare a Fondului pentru o tranziție justă (FTJ), deoarece resursele trebuie plătite până la sfârșitul anului 2026. Este esențial să se asigure implementarea rapidă și eficace a noilor investiții identificate de Portugalia în evaluarea sa intermediară a fondurilor politicii de coeziune, în special a investițiilor legate de cele cinci priorități prevăzute în Regulamentul privind evaluarea intermediară ([15]).

(21) Portugalia se confruntă cu o serie de provocări legate de simplificare, mediul de afaceri, cercetare și inovare, accesul la finanțare și finanțarea creșterii economice, calitatea procesului legislativ, transporturi, energia din surse regenerabile, infrastructura și rețelele energetice, eficiența energetică, politica de mediu, gestionarea resurselor, adaptarea la schimbările climatice, asistența medicală și îngrijirea pe termen lung, competențe, educație și formare, precum și locuințe.

(22) În pofida progreselor înregistrate în ultimii ani, sarcinile administrative și de reglementare rămân o constrângere majoră pentru funcționarea întreprinderilor în Portugalia. Aceste bariere afectează atractivitatea piețelor portugheze, reduc concurența și subminează capacitatea întreprinderilor portugheze de a se extinde, de a inova și de a-și stimula productivitatea. În special, firmele raportează în continuare proceduri îndelungate de acordare a licențelor industriale și de autorizare, pe care le consideră a fi un obstacol major în calea investițiilor. În pofida unor progrese înregistrate în ceea ce privește scurtarea și raționalizarea acestor procese, autoritățile locale se confruntă cu dificultăți în punerea în aplicare a noilor proceduri, iar practicile pot varia semnificativ de la o regiune la alta și de la o municipalitate la alta. Portugalia ar putea raționaliza și îmbunătăți eficacitatea reglementării sale prin utilizarea pe scară mai largă a evaluărilor ex post ale politicilor, precum și prin consolidarea implicării părților interesate și creșterea transparenței în pregătirea politicilor publice. Întârzierile în efectuarea plăților rămân larg răspândite, în special în Insulele Azore și în sectorul asistenței medicale.

([15]) Regulamentul (UE) 2025/1914 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 septembrie 2025 de modificare a Regulamentelor (UE) 2021/1058 și (UE) 2021/1056 în ceea ce privește măsuri specifice de abordare a provocărilor strategice în contextul evaluării intermediare.

(23) Firmele portugheze se bazează în principal pe împrumuturi bancare și pe finanțare internă. Alte surse de finanțare, cum ar fi capitalul de risc și capitalul propriu, au fost adoptate din ce în ce mai mult în ultimii ani, dar rămân mult mai puțin frecvente decât media UE, iar piețele de capital din Portugalia rămân subdezvoltate. Autoritățile portugheze au lansat și au consolidat mai multe inițiative, cum ar fi fondul de capitalizare și reziliență gestionat de Banco Português de Fomento, programe de sprijinire a întreprinderilor nou-înființate sau care vizează sectoare specifice, precum și recenta revizuire a codului piețelor de capital. Cu toate acestea, sunt necesare progrese suplimentare pentru ca Portugalia să recupereze decalajul față de omologii europeni și să atragă mai mulți investitori și investiții în societăți necotate, inclusiv prin consolidarea rolului și a capacității investitorilor instituționali și prin dezvoltarea unor sisteme de pensii suplimentare, care ar putea oferi o sursă stabilă și semnificativă de capital pe termen lung pentru segmentele capitalului de risc și capitalului privat. Acest lucru ar putea sprijini inovarea, ar putea spori capacitatea întreprinderilor locale de a se extinde și de a-și extinde funcționarea, ar putea îmbunătăți practicile manageriale și ar putea stimula productivitatea. Alfabetizarea financiară în Portugalia este slabă și, în sondajul Eurobarometru din 2023 privind alfabetizarea financiară, doar 16 % dintre portughezi au primit un punctaj „ridicat”, acesta fiind al doilea cel mai slab rezultat în UE. Portugalia a pus în aplicare mai multe măsuri pentru a aborda aceste lacune, printre care includerea alfabetizării financiare în programele școlare. Cu toate acestea, eforturile suplimentare de îmbunătățire a alfabetizării financiare ar putea permite o alocare mai eficace a economiilor și pentru a îmbunătăți înțelegerea de către întreprinderi a beneficiilor și riscurilor specifice ale fiecărui instrument de finanțare disponibil.

(24) Sistemul judiciar devine din ce în ce mai eficient, dar continuă să se confrunte cu provocări: proceduri îndelungate și un număr semnificativ de cauze nesoluționate, în special în instanțele administrative și, într-o mai mică măsură, fiscale. Firmele raportează că ineficiențele din sistemul judiciar reprezintă unul dintre principalele obstacole în calea operațiunilor lor ([16]). Va fi important ca Portugalia să înregistreze în continuare progrese în ceea ce privește reducerea numărului de cauze pendinte, precum și a duratei acestora, atât în instanțele de prim grad de jurisdicție, cât și în instanțele de al doilea grad de jurisdicție, și să asigure disponibilitatea unor resurse adecvate pentru sistemul de justiție.

(25) Investițiile în cercetare și dezvoltare au crescut în ultimii ani, dar rămân insuficiente pentru ca sistemul național portughez de cercetare și inovare să recupereze decalajul față de media UE. Ponderea cheltuielilor pentru cercetare și dezvoltare în raport cu PIB a crescut la 1,7 % în 2024, fiind susținută de o creștere a cheltuielilor private, în timp ce intensitatea cercetării și dezvoltării publice a rămas stabilă, la 0,6 %. Autoritățile portugheze au pus în aplicare o gamă largă de programe de sprijinire a cercetării și inovării, dintre care un număr mare se preconizează a fi finalizate în 2026. Deși se preconizează beneficii pe termen lung ale acestor programe, ar fi necesare stimulente adecvate pentru cercetare, dezvoltare și inovare dincolo de orizontul lor de timp. Evaluarea politicilor, vizarea sectoarelor care prezintă cel mai mare potențial de creștere și de valoare adăugată și luarea în considerare a particularităților regionale pot sprijini acest obiectiv. În acest sens, politicile ar trebui să promoveze transferuri eficace de tehnologie și cunoștințe între întreprinderi și centrele de cercetare și să consolideze capacitatea întreprinderilor portugheze de a cerceta și de a inova.

(26) Portugalia rămâne foarte dependentă de combustibilii fosili importați. Acest lucru prezintă provocări importante pentru securitatea energetică și face ca Portugalia să fie vulnerabilă la șocurile prețurilor. Sectorul transporturilor este sectorul cu cea mai mare contribuție la emisiile de gaze cu efect de seră ale Portugaliei și depinde în mare măsură de petrolul importat, care a reprezentat 93 % din consumul final total de energie al transporturilor. Portugalia a acordat subvenții considerabile pentru combustibilii fosili, fără să prevadă o eliminare treptată a acestora înainte de 2030. În special, subvențiile pentru combustibilii fosili care nu abordează în mod direcționat sărăcia energetică și nici nu răspund preocupărilor reale în materie de securitate energetică, care împiedică electrificarea și nu sunt esențiale pentru competitivitatea industrială ar putea face cu titlu prioritar obiectul eliminării treptate. Portugalia nu a luat măsuri pentru a elimina treptat subvențiile pentru combustibilii fosili, cum ar fi reducerile și scutirile fiscale pentru motorină pentru întreprinderile de transport de marfă și transportul public, care perpetuează dependența de combustibilii fosili și descurajează soluțiile de transport mai durabile. Portugalia înregistrează progrese în ceea ce privește promovarea mobilității electrice și decarbonizarea parcului de vehicule. Cu toate acestea, măsurile de sprijin pentru vehiculele private cu emisii zero, inclusiv vehiculele comerciale de transport rutier, nu sunt suficient de bine direcționate. Progresele înregistrate în ceea ce privește dezvoltarea în continuare a rețelei feroviare rămân limitate. Deși transportul public este, în general, accesibil, disponibilitatea în zonele metropolitane este insuficientă, iar rețeaua din zonele urbane rămâne subdezvoltată, cu acces limitat în zonele rurale. Conectivitatea interregională ar necesita o consolidare substanțială a tuturor modurilor de transport public, în special a transportului feroviar. Acest lucru ar putea juca un rol important și în reducerea presiunii asupra prețurilor locuințelor în centrele urbane și în îmbunătățirea atractivității altor teritorii.

([16]) Studii privind statisticile referitoare la întreprinderi, Costurile contextuale ale societăților (IACC), Institutul Național de Statistică.

(27) Portugalia are unul dintre cele mai decarbonizate sisteme energetice din UE. Cu toate acestea, procedurile de autorizare complexe, îndelungate și insuficient digitalizate continuă să încetinească, în special implementarea de noi capacități de energie din surse regenerabile la scară de rețea. Dezvoltarea comunităților de energie din surse regenerabile conduse de cetățeni rămâne, de asemenea, foarte limitată. Ponderea semnificativă a surselor regenerabile de energie contribuie la asigurarea unor prețuri angro accesibile ale energiei electrice în contextul conflictului în curs din Orientul Mijlociu. Cu toate acestea, flexibilitatea limitată în materie de combustibili nefosili și instrumentele limitate de reducere a riscurilor fac ca Portugalia să fie expusă unor vârfuri ale prețurilor energiei electrice. În plus, adoptarea contractelor de achiziție de energie electrică rămâne limitată. Stimulentele pentru dezvoltarea în continuare a contractelor pe termen lung ar contribui la creșterea stabilității pieței prin asigurarea veniturilor pe termen lung pentru dezvoltatori. Limitările capacității rețelei afectează din ce în ce mai mult conectarea noilor proiecte privind energia din surse regenerabile, existând un număr tot mai mare de proiecte care așteaptă să fie conectate și volume considerabile de capacitate alocată care nu sunt încă operaționale. Deși au fost luate unele măsuri pentru a spori capacitatea existentă a rețelei, Portugalia ar trebui să sporească transparența în ceea ce privește capacitatea disponibilă a rețelei de distribuție pentru a facilita planificarea și investițiile dezvoltatorilor în noi proiecte, alături de măsuri de îmbunătățire a eficienței rețelei, cum ar fi promovarea proiectelor hibride și descurajarea aplicațiilor speculative. Abordarea blocajelor din procedurile de autorizare și continuarea investițiilor în rețelele de energie electrică, inclusiv finalizarea interconectării transfrontaliere cu Spania, promovarea stocării, a răspunsului părții de consum și a altor soluții de flexibilitate, precum și digitalizarea în continuare a rețelei vor spori reziliența, stabilitatea și securitatea rețelei și vor sprijini eforturile de electrificare.

(28) O proporție ridicată a populației Portugaliei este expusă sărăciei energetice. În pofida unei finanțări considerabile, inclusiv din bugetul UE, schemele de eficiență energetică din Portugalia continuă să se confrunte cu întârzieri în punerea în aplicare din cauza concepției complexe și instabile a programelor. Portugalia a introdus recent o schemă de mobilizare a finanțării private, deși adoptarea acesteia rămâne neclară. Pentru a reduce dependența ridicată de combustibilii fosili în clădiri și a reduce consumul de energie, Portugalia ar trebui să accelereze eforturile privind eficiența energetică prin îmbunătățirea conceperii schemelor și a planificării prospective a cererilor de finanțare, prin consolidarea stimulentelor pentru renovări aprofundate, prin promovarea schemelor de finanțare pentru a atrage investiții private, prin eliminarea blocajelor în materie de reglementare, în special pentru clădirile cu mai multe apartamente și clădirile publice, și printr-o mai bună direcționare a sprijinului bazat pe granturi către gospodăriile vulnerabile care se confruntă cu sărăcia energetică.

(29) Deși Portugalia nu se numără printre țările cu cele mai mari emisii din UE, emisiile de gaze cu efect de seră din industrie nu scad substanțial. Industriile mari consumatoare de energie, cum ar fi industria hârtiei, a mineralelor nemetalice și sectorul rafinării, reprezintă în continuare mai mult de jumătate din cererea industrială totală de energie. Cadrele de reglementare complexe, cu niveluri de guvernanță care se suprapun, procesele de autorizare îndelungate, lipsa previzibilității și lipsa unui cadru de reglementare pentru captarea și stocarea dioxidului de carbon (CUSC) și infrastructura aferentă reprezintă bariere în calea decarbonizării sectoarelor greu de decarbonizat. Având în vedere utilizarea puternică a energiei din surse regenerabile și a altor tehnologii care contribuie la obiectivul zero emisii nete, alături de un sistem de energie electrică foarte decarbonizat, Portugalia este bine poziționată pentru a-și consolida poziția în lanțul valoric pentru fabricarea de tehnologii care contribuie la obiectivul zero emisii nete și de materiale durabile și circulare. Portugalia ar putea beneficia de o mai bună direcționare a sprijinului către procesele industriale cu emisii scăzute de dioxid de carbon și către producția și implementarea de tehnologii care contribuie la obiectivul zero emisii nete, sprijinind extinderea inovațiilor și atrăgând sectoare strategice cu emisii scăzute de dioxid de carbon, cum ar fi sectorul bateriilor, al biometanului și al hidrogenului din surse regenerabile.

(30) Portugalia are rezultate semnificativ mai slabe în ceea ce privește indicatorii privind economia circulară și gestionarea deșeurilor, atât în comparație cu obiectivele UE, cât și cu media UE. Portugalia continuă să se bazeze în mare măsură pe depozitarea deșeurilor municipale, aproape două treimi din depozitele de deșeuri fiind aproape de capacitate, și riscă să nu atingă obiectivul UE pentru 2035 de reducere a depozitării deșeurilor la maximum 10 %. S-au înregistrat unele progrese prin inițiative naționale și regionale, inclusiv prin adoptarea unui nou plan de acțiune privind economia circulară în 2026, deși impactul acestora nu a fost încă demonstrat. Portugalia ar trebui să continue punerea în aplicare a cadrului strategic actual și ar putea beneficia de adoptarea unor reforme suplimentare, inclusiv consolidarea utilizării instrumentelor economice, în special introducerea unui model obligatoriu de plată în funcție de cantitatea de deșeuri generate pentru deșeurile menajere. Sectorul necesită investiții semnificative, în special în infrastructura de colectare selectivă și reciclare a deșeurilor și în dezvoltarea sau modernizarea instalațiilor de tratare a deșeurilor pentru a reduce depozitele de deșeuri și deșeurile provenite din incineratoare, iar mobilizarea sprijinului privat va fi esențială pentru îmbunătățirea gestionării deșeurilor și pentru promovarea tranziției către o economie circulară.

(31) Portugalia se confruntă cu un deficit de apă, în special în regiunile sudice, cauzat în parte de infrastructura inadecvată, de schimbările climatice și de cererea ridicată. În plus, persistă disparități semnificative între municipalități în ceea ce privește prețurile apei, ceea ce dă naștere unor stimulente diferențiate și contraproductive pentru consum. Portugalia a pus în aplicare o strategie națională în domeniul apei, dar există în continuare provocări importante. Raționalizarea guvernanței în sectorul apei ar sprijini, de asemenea, realizarea unei coordonări mai eficace între nivelurile național, regional și local. Măsurile legate de cerere, inclusiv o reformă a prețurilor apei, ar contribui la îmbunătățirea gestionării apei și ar asigura capital pentru modernizarea infrastructurii, stimulând în același timp conservarea și utilizarea eficientă și reutilizarea apei. Sunt necesare investiții suplimentare în colectarea și epurarea apelor uzate, în reducerea scurgerilor din rețea și în consolidarea monitorizării cantității și calității apei, inclusiv a captării apelor subterane. Soluțiile bazate pe natură ar contribui, de asemenea, la reabilitarea corpurilor de apă și la refacerea capacității naturale de retenție a peisajelor, a zonelor umede și a râurilor, inclusiv a zonelor inundabile.

(32) Portugalia este deosebit de vulnerabilă la schimbările climatice și la fenomenele meteorologice extreme conexe, cum ar fi secetele intense, inundațiile, incendiile forestiere și canicula. Frecvența și gravitatea tot mai mari ale acestor evenimente necesită lucrări costisitoare de reconstrucție și reabilitarea infrastructurii afectate, inclusiv a infrastructurii critice. Sunt afectate multe sectoare, în special sectorul energiei electrice, agricultura, aprovizionarea cu apă, silvicultura, pescuitul și acvacultura. În plus, nivelurile actuale de protecție a zonelor de coastă sunt insuficiente pentru a preveni creșterea daunelor economice cauzate de inundațiile și eroziunea zonelor de coastă. Prin urmare, Portugalia ar beneficia de o finanțare adecvată și previzibilă pentru infrastructura critică rezistentă la schimbările climatice, inclusiv pentru rețelele de energie electrică, căile ferate și aprovizionarea cu apă. Având în vedere incendiile forestiere intense, reformele politicii forestiere ar trebui accelerate, iar Portugalia ar trebui să se concentreze în continuare pe dezvoltarea unor lanțuri valorice economice viabile pentru biomasa forestieră, valorificând în continuare potențialul bioeconomiei de a spori competitivitatea și durabilitatea. Ar fi benefic pentru Portugalia să adopte o abordare structurată a finanțării riscurilor de dezastre și să promoveze o mai mare acoperire a asigurărilor private pentru daunele legate de catastrofele naturale, deoarece, în prezent, Portugalia are una dintre cele mai scăzute ponderi ale pierderilor economice asigurate din UE.

(33) Sistemul de sănătate din Portugalia are rezultate relativ bune în ceea ce privește rezultatele în materie de sănătate, dar există în continuare provocări în ceea ce privește asigurarea accesului egal la asistență medicală de calitate, în special din cauza deficitului persistent de personal care subminează eficiența Serviciului Național de Sănătate (NHS). Portugalia a introdus reforme importante și a investit în infrastructura de sănătate în ultimii ani, inclusiv prin intermediul planului său de redresare și reziliență. Cu toate acestea, provocările semnificative în ceea ce privește ocuparea posturilor vacante și păstrarea profesioniștilor din domeniul sănătății în sistemul național de sănătate contribuie la persistența perioadelor lungi de așteptare și la accesul inegal la îngrijire. Grupurile vulnerabile și cu venituri mai mici sunt, în cele din urmă, mai afectate de deficiențele sistemului, deoarece adesea nu își pot permite să recurgă la opțiuni private pentru a-și satisface nevoile în materie de asistență medicală. Disparitățile regionale în ceea ce privește accesul la asistență medicală persistă, de asemenea, cu constrângeri mai puternice atât în zonele foarte populate (în care cererea de servicii este mai mare), cât și în zonele îndepărtate care se confruntă cu un declin demografic (în care stimulentele nu sunt suficiente pentru a atrage forța de muncă necesară). Accesul limitat și perioadele lungi de așteptare au contribuit, de asemenea, la proporția ridicată a plăților directe pentru a răspunde nevoilor de asistență medicală. În pofida unor măsuri instituite pentru a aborda deficitul de personal – și asigurând în același timp sustenabilitatea NHS – îmbunătățirea în continuare a condițiilor de muncă ale profesioniștilor din domeniul sănătății ar putea contribui la creșterea atractivității carierelor în cadrul NHS și la îmbunătățirea eficienței sistemului.

(34) Portugalia se numără printre statele membre ale UE care se confruntă cu o îmbătrânire mai rapidă a populației, ceea ce implică nevoi semnificative și în creștere în materie de îngrijire pe termen lung. Cu toate acestea, investițiile publice în îngrijirea pe termen lung se situează cu mult sub media UE, iar planificarea furnizării de servicii de îngrijire pe termen lung continuă să se confrunte cu provocări în materie de coordonare. Furnizarea de servicii de îngrijire pe termen lung este orientată către îngrijirea rezidențială, în timp ce soluțiile la domiciliu și la nivelul comunității ar putea contribui la îmbunătățirea capacității persoanelor de a trăi independent. Există, de asemenea, disparități regionale în ceea ce privește accesul la servicii de îngrijire pe termen lung de calitate în întreaga țară, zonele rurale fiind în mod deosebit insuficient deservite. Acțiunile întreprinse de Portugalia până în prezent (cum ar fi îmbunătățirea statutului îngrijitorilor informali și un proiect-pilot privind serviciile de sprijin la domiciliu) au avut o eficacitate limitată sau sunt afectate de o acoperire preconizată limitată. Sprijinirea opțiunilor accesibile în funcție de nevoi, inclusiv prin consolidarea îngrijirii la domiciliu și în comunitate, îmbunătățirea planificării și eliminarea decalajelor regionale ar putea contribui la asigurarea accesului egal la îngrijire pe termen lung de calitate.

(35) Având în vedere rolul esențial al capitalului uman în consolidarea competitivității și a autonomiei strategice a Uniunii, în 2026 Consiliul a recomandat statelor membre să ia măsuri pentru a aborda urgent provocările structurale legate de capitalul uman în domeniul competențelor, al educației și al formării, care frânează competitivitatea. Recomandările specifice adresate Portugaliei în 2026 pot contribui la punerea în aplicare a Recomandării Consiliului referitoare la capitalul uman în Uniune.

(36) În pofida evoluțiilor pozitive de pe piața forței de muncă din ultimii ani, Portugalia se confruntă cu neconcordanțe persistente în materie de competențe. Acestea sunt alimentate de o neconcordanță între educație și formare și nevoile pieței forței de muncă, precum și de rezultate insuficiente în ceea ce privește perfecționarea și recalificarea forței de muncă disponibile, în pofida măsurilor luate în direcția cea bună, cum ar fi cursurile de formare în domeniul competențelor digitale. Prin urmare, există deficite de forță de muncă în sectoare-cheie (cum ar fi TIC, construcțiile, asistența medicală și justiția), iar întreprinderile raportează dificultăți în a găsi lucrători disponibili cu un set adecvat de competențe. Politicile active în domeniul pieței forței de muncă mai eficace și mai bine orientate, în special pentru tineri, ar contribui, de asemenea, la reducerea necorelării competențelor și ar facilita accesul acestui grup la piața forței de muncă. În paralel, productivitatea și competitivitatea Portugaliei rămân limitate de nivelurile scăzute de competențe ale populației adulte. Participarea la învățarea în rândul adulților este încă relativ scăzută, în special în regiunile ultraperiferice. Utilizarea instrumentelor de informații privind competențele ar putea reduce neconcordanțele printr-o mai bună aliniere a învățământului terțiar, a EFP și a ofertei de învățare în rândul adulților la competențele necesare pe piața forței de muncă. În plus, îmbunătățirea rezultatelor și a participării la învățarea în rândul adulților ar putea contribui la creșterea nivelurilor de competențe în rândul segmentelor de populație în care acestea sunt mai scăzute, precum și la înzestrarea forței de muncă disponibile cu competențele necesare într-o economie în continuă evoluție.

(37) Portugalia a înregistrat progrese semnificative în ultimele decenii în ceea ce privește creșterea nivelurilor de instruire. În plus, ponderea persoanelor care părăsesc timpuriu sistemul de educație și formare a scăzut constant și este în concordanță cu obiectivul UE pentru 2030, în timp ce participarea la educația și îngrijirea timpurie rămâne cu mult peste media UE. Cu toate acestea, există o tendință îngrijorătoare în ceea ce privește dobândirea competențelor de bază în școli. Între 2018 și 2022, ponderea elevilor cu performanțe scăzute la matematică, citire și științe a crescut, în timp ce ponderea elevilor cu cele mai bune performanțe a scăzut. În plus, rezultatele școlare rămân inegale pentru elevii care provin din medii socioeconomice defavorizate, care sunt mai susceptibili de a avea rezultate slabe (de exemplu, 47 % dintre elevii plasați în sfertul inferior al clasamentului socioeconomic obțin rezultate slabe la matematică, comparativ cu 30 % în ansamblu). Elevii de origine străină au, de asemenea, în medie, rezultate școlare mai scăzute, împreună cu rate mai ridicate de retenție și de abandon școlar, într-un moment în care ponderea lor a crescut la aproximativ 14 % dintre elevii din învățământul primar și secundar inferior. În paralel, deficitul de cadre didactice persistă în sistemul de învățământ și riscă să afecteze și mai mult calitatea și caracterul incluziv al educației. Abordarea acestor aspecte este esențială pentru sprijinirea dezvoltării competențelor, a egalității de șanse și a coeziunii sociale.

(38) Portugalia a înregistrat una dintre cele mai mari creșteri cumulate ale prețurilor nominale ale locuințelor din ultimii zece ani în UE, acestea crescând de peste două ori începând cu 2015. Presiunile legate de accesibilitatea prețurilor sunt mult mai mari în zonele costiere și urbane. Dezechilibrele structurale dintre cerere și ofertă persistă. Portugalia prezintă o proporție relativ ridicată de locuințe care nu sunt utilizate ca reședințe principale, cu un număr semnificativ de proprietăți vacante și abandonate. Trecerea de la impozitarea tranzacțiilor la impozitarea recurentă, inclusiv printr-o actualizare a valorilor fiscale ale proprietăților, ar putea oferi stimulente proprietarilor de locuințe pentru a introduce pe piață proprietăți insuficient utilizate și pentru a stimula mobilitatea rezidențială. Investițiile în locuințe sociale au crescut semnificativ în ultimii ani, fiind sprijinite parțial prin finanțare din partea Uniunii. Cu toate acestea, cifrele actuale privind locuințele sociale și la prețuri accesibile se situează în continuare sub media UE. Deși investițiile publice rămân esențiale, participarea sectorului privat este esențială pentru a spori construcțiile și a satisface cererea, inclusiv soluțiile oferite de sectorul terțiar, cum ar fi locuințele cooperative. Creșterea ofertei de locuințe sociale și la prețuri accesibile necesită luarea în considerare a dimensiunilor teritoriale și a principiilor incluziunii și nesegregării. Pe lângă o creștere treptată a ofertei, alocațiile pentru locuință pot oferi ajutor temporar gospodăriilor vulnerabile, deși schemele existente ar beneficia de o mai bună direcționare. În același timp, lipsa de adăpost și alte forme de excluziune locativă continuă să crească, cu diferențe regionale în ceea ce privește eficacitatea cu care sunt abordate. Portugalia nu utilizează în mod suficient evaluările *ex post* periodice și cartografierea nevoilor în cadrul politicii sale în domeniul locuințelor. Prin intermediul Instrumentului de sprijin tehnic (IST), Portugalia va primi sprijin pentru a institui un model național de guvernanță și gestionare a datelor privind locuințele, care ar trebui să contribuie la consolidarea evaluării și monitorizării politicilor actuale și viitoare în domeniul locuințelor atunci când va fi pus în aplicare pe deplin. Coordonarea actuală dintre autoritățile centrale și cele locale, precum și coordonarea dintre planificarea locuințelor, planificarea urbană, amenajarea teritoriului și planificarea transporturilor rămân fragmentate. În plus, mecanismele de investiții și de finanțare sunt, în principal, ad-hoc.

(39) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, în 2026 Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru a pune în aplicare Recomandarea din 2026 privind politica economică a zonei euro. În cazul Portugaliei, recomandarea 1 contribuie la punerea în aplicare a primei, a celei de a doua și a celei de a treia recomandări privind zona euro, recomandarea 2 contribuie la punerea în aplicare a celei de a patra recomandări privind zona euro, recomandarea 3 contribuie la punerea în aplicare a celei de a șaptea, a celei de a noua și a celei de a unsprezecea recomandări privind zona euro, recomandarea 4 contribuie la punerea în aplicare a celei de a doua și a celei de a șaptea recomandări privind zona euro, iar recomandările 5 și 6 contribuie la punerea în aplicare a celei de a cincea recomandări privind zona euro.

RECOMANDĂ ca, în 2026 și în 2027, Portugalia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Recunoscând o poziție bugetară excedentară sau aproape de echilibru în Portugalia, să se asigure totuși că cheltuielile publice nete respectă ratele maxime de creștere recomandate de Consiliu la 21 ianuarie 2025, având în vedere abaterea înregistrată în 2025 și preconizată pentru 2026 de Comisie în raport cu plafonul recomandat al cheltuielilor nete, utilizând în același timp flexibilitatea prevăzută în temeiul clauzei derogatorii naționale activate de Consiliu. Să consolideze în ansamblu cheltuielile pentru apărare și securitate și nivelul de pregătire în aceste domenii, asigurând totodată sustenabilitatea datoriei și eficiența cheltuielilor și adaptând treptat bugetul pentru a susține creșterea structurală a cheltuielilor pentru apărare. Să se asigure că măsurile luate pentru a atenua impactul creșterii prețurilor energiei sunt temporare, orientate către protejarea gospodăriilor vulnerabile sau către satisfacerea nevoilor întreprinderilor mari consumatoare de energie, păstrează stimulentele pentru economisirea energiei și sunt compatibile din punctul de vedere al costului bugetar cu angajamentele asumate în contextul cadrului bugetar al UE. Să adopte măsuri pentru a asigura sustenabilitatea fiscal-bugetară pe termen mediu a sistemului de pensii și pentru a promova sistemele de pensii suplimentare. Să îmbunătățească eficacitatea sistemului fiscal, în special prin raționalizarea cheltuielilor fiscale.

2. Să asigure continuitatea reformelor și a investițiilor implementate în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență. Să accelereze eforturile de implementare a programelor politicii de coeziune, bazându-se, după caz, pe realocări către prioritățile strategice și pe flexibilitățile convenite în contextul evaluării intermediare a cadrului politicii de coeziune.

3. Să simplifice reglementarea, să îmbunătățească punerea în aplicare a instrumentelor de reglementare și coordonarea la toate nivelurile administrației publice. Să reducă sarcina administrativă pentru întreprinderi, eliminând barierele din calea acordării de licențe industriale și alte obstacole din calea capacității acestora de a se extinde. Să încurajeze investițiile private în capitalul de risc și în capitalul privat pentru întreprinderile locale și să îmbunătățească în continuarea alfabetizarea financiară. Să sporească și mai mult eficacitatea instanțelor administrative și fiscale, pentru a reduce durata procedurilor. Să mențină accentul pe cercetare și inovare al politicii economice legate de investiții.

4. Să accelereze decarbonizarea transporturilor, în special prin eliminarea treptată a subvențiilor pentru combustibilii fosili și prin consolidarea rețelei de transport public. Să promoveze contractele pe termen lung, să accelereze investițiile în soluții de flexibilitate și să asigure un cadru de reglementare previzibil. Să consolideze capacitatea rețelei de transport și distribuție a energiei electrice, inclusiv în ceea ce privește interconexiunile transfrontaliere de energie electrică, și să îmbunătățească procedurile de conectare. Să accelereze renovările vizând eficiența energetică prin eliminarea blocajelor administrative și de reglementare și prin vizarea gospodăriilor care se confruntă cu sărăcia energetică. Să promoveze decarbonizarea industriei. Să sporească capacitatea de gestionare, prevenirea, reciclarea și reutilizarea deșeurilor. Să îmbunătățească gestionarea apei și să raționalizeze guvernanța apei. Să îmbunătățească eficiența utilizării apei și să dezvolte soluții bazate pe natură. Să abordeze riscurile legate de climă prin consolidarea gestionării durabile a pădurilor și a terenurilor, prin accelerarea rezilienței infrastructurii critice la schimbările climatice și prin promovarea unei acoperiri sporite a asigurărilor private împotriva daunelor cauzate de dezastrele naturale.

5. Să asigure accesul egal la asistență medicală de calitate, în special prin remedierea deficitului de personal din domeniul asistenței medicale, menținând în același timp sustenabilitatea Serviciului Național de Sănătate. Să asigure accesul egal la servicii de îngrijire pe termen lung de calitate, inclusiv prin abordarea disparităților regionale și prin consolidarea soluțiilor de îngrijire la domiciliu și în comunitate. Să abordeze neconcordanța între cererea și oferta de competențe prin îmbunătățirea nivelului de competențe, inclusiv prin promovarea participării la învățarea în rândul adulților și prin creșterea relevanței educației, a formării și a învățării în rândul adulților față de nevoile pieței forței de muncă. Să promoveze rezultate educaționale mai bune, în special pentru elevii defavorizați.

6. Să abordeze accesibilitatea și disponibilitatea locuințelor, în special prin crearea de stimulente pentru utilizarea mai eficientă a fondului locativ, inclusiv printr-o recalibrare a mixului fiscal. Să extindă în continuare oferta de locuințe, inclusiv de locuințe sociale și la prețuri accesibile. Să consolideze coordonarea și guvernanța politicii în domeniul locuințelor, împreună cu planificarea urbană, spațială și a transporturilor integrată.

Adoptată la Bruxelles, 10 iulie 2026.

Pentru Consiliu

Președintele

S. HARRIS